

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 23 januari 2008

Utskriftsvänlig pdf-fil

Läs mer om idrott, etnicitet och integration på idrottsforum.org

Integrationen av invandrar- och minoritetsungdomar i majoritetsbefolkningens sociala och kulturella strukturer, normer och aktiviteter är ett gigantiskt problem, särskilt kännbart – och brännbart – i de hårt strukturerade västerländska industrisamhällena, som attraherar invandring från en rad länder som skiljer sig avsevärt i väsentliga sociokulturella avseenden. –Ja men, det kan väl idrotten ta hand om!?! Jodå, mycket riktigt har den organiserade idrottsrörelsen fått en del av ansvaret för integrationspolitikens praktiska genomförande lagt på sig. Särskilt tydligt är kanske detta i Norge och Sverige, och Norge, menar Jesper Fundberg i sin recension av Åse Strandbus avhandling *Idrett, kjønn, kropp og kultur: Minoritetsjenters møte med norsk idrett* (Nova) är ledande i Europa när det gäller forskning om etnisk integration genom idrott. Strandbus sammanläggningsavhandling bygger på fem tidigare publicerade studier på norsk botten som på olika sätt berör integrationsproblematiken ut ett idrottsligt perspektiv, och som fått en kapp med teori och metod. Hennes bok, menar Fundberg, ger trots vissa brister ett viktigt bidrag till forskningen på området.

Integration genom idrott i Norge

Jesper Fundberg

Idrottsvetenskap, Malmö högskola

*Åse Strandbu***Idrett, kjønn, kropp og kultur:
Minoritetsjenters møte med norsk
idrett**

240 sidor, hft.

Oslo: Nova 2006

ISBN 978-82-7894-239-0

Varför är inte invandrartjejer med i den organiserade idrotten i Norge? Frågan är utgångspunkt för Åse Strandbus avhandling i sociologi vid Oslo universitet från 2006. Samma fråga känns igen från liknande diskussioner i Sverige. Och i många andra länder också för den delen. Unga med invandrarbakgrund är ett intressant studieobjekt, skriver Strandbu. Onekligen har hon rätt. Hennes bok är en så kallad sammanläggningsavhandling som består av en inledande text med teori, metod och forskningsläge. Därefter följer fem artiklar som behandlar idrott, kön och etnicitet. Materialet i de olika artiklarna består av enkätstudier, intervjuer och observationer. Strandbu visar också på en god översikt vad gäller internationell forskning kring hennes huvudfrågor. Att hon är väl förtrogen med diskursen är ingen överdrift att påstå. Det är just hennes behandling av hur invandrarflickors förhållande till föreningsidrott beskrivs i offentliga texter och debatter som är avhandlingens stora förtjänst – men också dess problem. Detta återkommer jag till. Hennes text andas distans till hur idrott i Norge brukar beskrivas, benämnas och hyllas – inte minst vad gäller etnicitetsperspektiv: ”Det existerar en forestilling om at ungdom med invandrerbakgrunn holdes borte fra idretten av foreldrerne. Når jenter med

innvandrerbakgrunn ikke gjør som jentene i majoritetsbefolkningen er det forde foreldrerne begrenser dem.”

Strandbu närmar sig dessa frågor och denna diskurs med teorier om kropp och kön. De stora övergripande referenserna om kropp är Foucault, Bourdieu och Merleau-Ponty, och om kön Bjerrum Nielsen och Ruberg liksom Moi/Beauvoir. Strandbus behandling av dessa är genomarbetad och pedagogisk. Hon pekar ut de stora linjerna och kritiken. Men tyvärr följs dessa teoretiska resonemang inte upp lika väl i de olika artiklarna. Kanske greppar hon över för många teoretiska ingångar? Jag tycker det. Varför följs inte spåret om diskursen upp som så förtjänstfullt inleder avhandlingen? Samtidigt är hennes redogörelse i inledningen tydlig och, för att vara en avhandling, lättbegriplig då det handlar om kön och kropp som brukar få en väl komplicerad framställning annars.

Vad kommer Strandbu fram till då?

Frågorna är komplexa, liksom svaren. I en av artiklarna visar hon hur idrotten som integrationsarena kan fungera både som förstärkande av etniska stereotyper och som en möjlighet för möten utan språkliga och kulturella hinder. I en annan artikel jämförs flickor med och utan utländsk bakgrund i deras idrottsutövande. Kan klass, rasism, religion eller traditioner förklara skillnader i deltagande? Tveksamt om någon variabel kan det, menar Strandbu, och pekar på att rekryteringsvägarna in till idrottens bör undersökas närmare. I en tredje artikel diskuteras, utifrån intervjuer med basketspelande flickor, hur könsidentitet kan utmanas eller förstärkas genom idrottsutövandet. Här kan förändringar skönjas, enligt Strandbu, från ett fast maskulint grepp om idrotten till en mer öppen och prövande situation – där flickor kan utvidga sin könsidentitet. Islams roll för förståelsen av flickors idrottande diskuteras i en fjärde artikel. Även här är det svårt att läsa ut tydliga mönster – snarare visar Strandbu upp exempel på hur empirin gör motstånd mot teori och, inte minst, diskursen. Kroppen är i centrum i den femte artikeln, som visar på flickors hantering av sina egna kroppar liksom av kroppsdiskurserna. Åter problematiseras för givet tagna skillnader som baseras på etnicitet/religion.

Andra intressanta resultat i Strandbus avhandling är att enkätundersökningar visar att invandrarflickors förhållande till fysisk aktivitet är mer komplext om frågan vidgas från fokuseringen på föreningsidrott. Det är till och med så att det i flera fall är högre deltagande i aktiviteter som dans, aerobics, kampsport och gym bland flickor med utländsk bakgrund än bland majoriteten. Det är just föreningsidrotten som icke tycks attrahera den undersökta gruppen flickor.

Strandbus text är tydlig. Hennes sätt att närma sig frågorna och peka ut de stora diskussionsområdena är imponerande. Trots det saknar jag flera saker. Den diskurs som hon så tydligt pekar på följs inte upp. Och kanske ännu mer allvarligt ställs den inte under hennes kritiska blick. Strandbu låter sig gradvis fångas av den istället och återupprepar frågorna: Är det Islam och föräldrarna som är boven i dramat? Beror det på klass eller rasism att flickor inte föreningsidrottar? Varför inte fråga vad dessa förklaringsmodeller säger om norsk idrott? Bilden av att idrotten har stor betydelse för norsk identitet är det jag mest slås av i min läsning. Att vara ung och leva i Norge innebär ett imperativ – idrotta! Inte minst blir detta tydligt i avsnittet om ungdomsidrott i Norge; idrott har stor legitimitet och uppdrag att förmedla de rätta värderingarna, 70 % av de norska barnen och ungdomarna är med i den organiserade idrotten, bred rekrytering är önskvärd. Här beskrivs också en skillnad mot den svenska linjen om barn och ungas idrott: breddidrotten prioriteras mycket tydligare som den önskvärda i Norge. Kanske hänger det också samman med synen på idrott som en förlängning av familjelivet, vilket bör ses som en intressant kulturell aspekt och norsk sådan. Hon antyder också att de norska idrottsorganisationerna och deras rekryteringsvägar borde undersökas, med andra ord vända blicken mot majoriteten, dess föreställningar, sätt att organisera sig och framställa en självbild där sundhet, hälsa och gemenskap får stå oberörd. Undertiteln, ”Minoritetsjenters møte med norsk idrett” handlar väl just om det: de, flickorna, möter en norsk identitet som det är svårt att värja sig emot. Och uppmaningen är uppenbar: idrotta eller förklara dig!

Ett möjligt grepp för att komma åt, och ur, diskursen kunde ha varit att syna den närmare. När uppstår bilden av den icke idrottande invandrarflickan? Hur beskrivs hon? Av vem? Vilka förklaringsmodeller har uppstått var och när? Möjligtvis tas de för givna – även av den för övrigt skarpsynta Strandbu.

Strandbus avhandling är väl värd att läsas för alla som intresserar sig för idrott, etnicitet och integration. Den norska forskningen kring dessa frågor är nämligen ledande i Norden och kanske även i ett europeiskt perspektiv. Till detta är Strandbus avhandling ett starkt bidrag.

 Köp boken från [Nova.no](https://nova.no)

 Kjøp boken fra [Nova.no](https://nova.no)

 Køb bogen fra [Nova.no](https://nova.no)

www.idrottsforum.org | Redaktør [Kjell E. Eriksson](#) | Ansvarig utgivare [Aage Radmann](#)